

משבר הצמיחה עלול לקרב את פירוק ממשלת האחדות

אם לא מטעמים רציונליים, אז מטעמים אמוציונליים

הרובות תוכניות תאוצה

משבר הצמיחה הוא האחרון והסיוסוכים בממשלת האחדות הארי מית. שהעלה על סדרהיום את שאלת השאלות: רוטציה — כן או לא? בניגוד למשברים קודמים — מש' ברשרון, למשל — מעטים הם המש' קופים המסוגלים לשחזר כיצד הויכו ולד המשבר הנוכחי. שרהאוצר יצחק מודעי, אחד הכוכבים הראשיים בפרשה הנוכחית, אמר לי כי אינו יודע כלל וכלל כיצד נולד המשבר ומתי נעשה לראשונה השימוש במושג "צמיחה". הוריה הראשונה שהביאה לסיטואציה הנוכחית, נורתה בפירוק המתכנן מדי פעם אצל ראשיהממשלה, שמעון פרס. הפירוק בולל את אורי סביר יועצו לענייני תיקשורת, את עוזי ברעם, מזכ"ל מיפלגתיהע"י בודה; את משה תאומים, אחד האחראים הראשיים לתדמיתו המחודשת-משופצת של פרס ואת אריה רוטנברג, ממשרד הפירסום, קשריבראלי, שעשה את מערכתההבחירות האחרון נה של המערך.

זהו אחד הפורומים המצומצמים, במיסגרתם מקיים פרס התייעצויות סודיות. לפני שלושה שבועות, במסיגרת ישיבה כזאת שנערכה ביום השני בשבוע, החלו מפתחים את המודל של מה שמכונה כיום "משבר הצמיחה".

את הרעיון, שאותו קיבל במקורו מגד יעקובי (שלא היה נוכח בישיבה), פיתח פרס. והוא נתקל בהסתייגות אחת בלבד. היה זה מוכיר הממשלה, הר"ר יוסי ביילין, שגם הוא הוזמן לישיבה וביקש לדחות את הרעיון על הסף אך הוא נותר במיעוט.

● "לכר את העסקי"

כיום, במבט לאחור, כשמודעי מצויין כמרוויח העיקרי ממשבר זה, אין שבעים רצון במערך. כלשוך המעטה, מהמניפולציה הכושלת. חלק מהשיקולים שהולידו את המהלכים היו מוטעים מיסודם.

גם מן הראוי לציין, שכאשר כונסה אותה ישיבה לא שהה בארץ יועצו ומקורבו של פרס השר משה שחל, שר האנרגיה שהה אז בביקור קצרצר בהולנד. כשהזר ארצה — היה מאוחר מדי. "משבר הצמיחה" כבר הפך למודי שג והיה בעיצומו.

כקרב בכירים במערך קיימת התמרמרות רבה על האופן השלומאלי, שבו פותח המש' בר הכבירים שם מתרפקים בנוסטולגיה על המשבר הרציני האחרון — משבר שרון, הוא, טוענים המתמרמרים, הוכן בראוי.

משבר שרון היה נוח למערך מבחינה תדמיתית. פרס הציטייר אז כגבר על שונח את כושרהבלגתו המפורסם ולא שתק לשרון. אולם, משנסתבר לפרס שהפירסור מים בכר נכונותם של הרתים לה קמת ממשלה צרה בראשותו היו מוקרמים מדי, נסוג, ועל כך רוטנים במערך עד עצם היום הזה. הקדירות זה ומועד הרוטציה הקרב זבא, גרמו אולי לטקטיי קאים שיצרו את המשבר הנוכחי שלא לקחת את כל השיקולים בחשבון.

עוזי ברעם, אחד הנוכחים באותה ישיבה נשאל, לאחרונה, מדוע תרם לפיתוחו של משבר, שאינו תורם ליוקרתו של המערך. השיב ברעם: "אותי לא מעניין — מדוע אני לא רוצה את הרוטציה?"

ואם על ברעם, שחל, נפי אורי ואחרים, נהוג לאמר, כי הם אינם מעוניינים ברוטציה, אלא בממשלה צרה בראשות המערך, מתוך אינטרסים אישיים של קידום, הרי בעיצומו של

המשבר, נשמעו גם דוברים נלהבים אחרים בזכות פירוק הקואליציה, דוברים שלא מובטח להם כל תיק בממשלה צרה.

היום רמון, צעיר חיבי המדי ערך, למשל, העריך השבוע חדי משמעותי שלא תהיה רוטציה, מכיוון שלפרס יש אחריות לאומית והוא לא יפקיר את המדינה לתעלולי הליכוד.

כלומר: דווקא בגלל הטעויות הטא קטיות של יוצרי המשבר העכשווי מתקמת אחרות-דעים במערך, ש"צ" ריך לפרק את העסקי"

● "גיבוב מליים"

את הטעות העיקרית ביצירת המשבר ייחס שר בכיר במערך לכך שלא הגדירו, מלכתחילה, מהי צמיחה: האם צמיחה היא עזרה לסולל-בונה, או לערייפיתוח, או לחקלאות, או האם צמיחה היא תוכניתו של גד יעקובי, שזכתה מפיו של מודעי לתואר "גיבוב מליים".

טעות שניה שמונים היום בשיחות פרטיות במערך, שלא פרס הוא שהיה צריך להתחיל במשבר: איז זה יאה ונכון לראשיהממשלה?

טעות שלישית נעוצה בעיי טוים: אין פותחים מערכה ציבורית נגד שרהאוצר בשבוע שבו נרשם המדר החיובי ביותר מזה שנים — מדר שלילי, ואכן, מודעי יצא מבחינה תיק שורתית מנצח. במערך טוענים שני צחוננו זה החריף עוד יותר את תחושת הכישלון בקרב יוצריהמשבר, ופגע אישית בראשיהממשלה. מקובני של פרס טוענים, כי פרס נפגע מכך שאחר שהוא העניק גיבוי למודעי במשך חודשים ואיפשר לו להצליח כשר-אוצר, קוטף עתה מודעי לכדו את הפירות.

יחסי פרס-מודעי, טוענים מקורבו של פרס, נפגעו קשה ולא ניתן להחזירם לקדמותם. זוהי אחת הנקודות שגיבוי לפירוק הממשלה הרחבה. מודעי, מצידו, אינו מעריך כך את מערכת היחסים בינו לבין ראשיהממשלה. מבחינתו היו חסים בסדר גמור! תשאלו את פרס!

● "בשם עצמי"

לאלה מביאים למסקנה נחרצת בקרב בכירים במערך: לא תהיה רוטציה, ממשלת האחדות תפורק. השאלה היא רק — מתי? האם כבר כסף החודש, או אולי רק במאי?

אם, לעומת זאת, ינצח יצחק שמיר, האיש האמור לרשת את פרס בכס ראשיהממשלה והמעוניין ברוטציה בכל מאודו, מציגים במערך את מאי כמועד המשוער להליכתו של פרס לנשיאהמדינה, מדוע? מכיוון שזה יהיה אחרי אפריל, שבו אמורים להתחיל הריונים על השכר והסכמי העבודה במשק.

גם אם יסוכם נושא הסכמי השכר, צופים במערך התפתחותיות שלא יאפשרו לממשלה בכלל, ולמודעי בפרט, לתפקד. עניין המינויים הממשלתיים, למשל, עלול גם הוא להיפך לעילה לחימום האווירה עד כדי פירוק. מודעי אישר, לאחרונה, את מועמדיו של שחל לתפקידי דירקטורים בחברות ממשלתיות. שחל, מצידו, לא מודרו לאשר את מועמדיו של מודעי.

עילה אחרת העומדת בפתח היא הצעת-החוק של גאולה כהן, להחיל את החוק הישראלי על השטחים הכבושים. מרבית שריהליכוד תומכים, מטבע השקפותיהם, בעמדתה של כהן, אולם במערך מזכירים, כי על פי סעיף 14 בהסכם הקואליציה, יהיו שריהליכוד חייבים להצביע נגד, כעמדתה המוסכמת של הממשלה. מוקש לא פשוט.

שרים בליכוד אמרו לי, כי הם יצביעו על פי השקפותיהם.

בתור בעלהברית ראשי לי פירוק הממשלה רואים במערך את אריאל שרון. אינטרס משותף מאחד אותו ואת בכירי המערך שלא לאפשר את קיום

במדינה

העם

שבוע עגום

אבל אולי, בכל זאת, צעד גדול קדימה

זה היה שבוע קשה לרבים, לא רק אלפי עובדי סולל-בונה הצפויים לפיטורים, שלאחריהם הם יכולים לציפות לכמה חודשים של דמי-אבטלה ותירלא. צמיחת המשק, שאולי-אולי תאפשר להם הסבה מיקצועית ותעסוקה, עוד היתה בגדר תוכנית-על-הנייר, שגם עליה עדיין ניטשו קרבות מערך-ליכוד.

החקלאים המשיכו וצפו בשמיים הזכים, שחתמו סופית את גור-הרין; בצורת. וזה שעה שמצבם הכספי של עשרות מושבים וקיבוצים הולך ומידרדר עד כדי כך, שאנשי חמישה מושבים בגבול-הלבנון נקטו בצעד ייאוש: פשוט החלו מלחמים את שער-הכניסה ומנתקים את עצמם מן העולם.

הבאתו ארצה של רוצה-ההמונים איוואן דמיאניוק (ראה מיסגרת) עימתה מחדש מאות אלפי ניצולי שואה עם טראומות שנות ה-40.

לתדהמתם ולתדהמת כל המדינה גם נתגלה באותה הודמנות כי משרד-המישפטים של מדינת ישראל מצא לנכון להעסיק אדם אחד בלבד למעקב אחרי פושעים נאציים וכקשת הסיגתם.

נקודת-האור בשבוע עגום זה היתה, אם היתה, ביקורו של שרהחקלאות

אריה נחמקין בסיו, אם אכן תצליח ישראל לשלב את מוצריה בסליהקניות הסיני, יהיה זה צעד אחד גדול קדימה.

השטחים הכבושים

הפגנה נגד חזית-הסירוב

עוד קורבן בשרשרת ארוכה של קורבנות

"איני פוחד מהתנקשות, כי הציבור איתי" אמר ט'אפר אל-מצרי, ראשי-עיריית שכם שנרצח השבוע, בראיון להעולם הזה, לפני שלושה חודשים, זמן קצר לפני מינויו לתפקיד. ביום שני השבוע, כשצעדו אלפים מתושבי העיר והגדה המערבית אחרי איונו של אל-מצרי, הוכח חלקו השני של מיש-פט זה, שהפך באותה עת לטראגי. כליתיקשורת ישראלים ניסו לטי-

"עזיבי אותי מהסעיפים" אמר לי שר בכיר בליכוד.

● קרדיט

לראשיהממשלה

במערך מתארים את המצב הפוליטי כך: "הרכבת התופסת תאוצה ולא ניתן לעצרה"

יש כבר הסלמה, שלא ניתן לשלוט עליה, והממשלה תפוז, רק אם לא מטעמים רציונליים, אז מטעמים אמוציונליים. במאי, לכל המאוחר, יצעד פרס לעבר ביתו של נשיאהמדינה, יגיש את התפטרותו.

אך כוכב המשבר, יצחק מודעי, הוא אינו שותף להערכות בכרר קיצה הקרב ובא של ממשלת-האחדות: "איני חושב שנלך לבחירות ואני נותן קררטי גדול יותר לראשיהממשלה. את מתארת לעצמך מה יקרה למשק אם נלך לבחירות?"

הרוטציה. ביום השישי שעבר, למשל, בעת ישיבת-השרים המיוחדת בנושא המשבר, רמזו ארבעה מתוך ששת שרי-הליכוד כי יש על מה לדבר וניתן לפתור את המשבר.

ברגע זה קם שרון והודיע: "שלא יהיו כאן אייהבנות! אנו דוחים את כל ההצעות" וכי אשר שחל שאל אותו, פרובו קטיבית: "האם אתה מדבר בשם המפלגה?" השיב שרון בתוקפנות: "בשם עצמי"

אם קו דויד לוי, כפאתוס האופייני לו, והעיר: "מה זאת אומרת, בשם עצמי?" "כולנו חושבים כך" וכך נמוגה התיקוה להסדר בנושא הצמיחה. **לכן מעריכים במערך כי הבחירות בפתח. אם יסתבר מוועידת-חרות הקרובה כי שרון הוא בעל הכוח הרם ביותר בחרות, אין ספק שהוא יביא לפירוק הממשלה בהקדם האפשרי.**